

ŻYCIE PO ŻYCIU ARCHIWÓW ARCHEOLOGICZNYCH – SYMPOZJUM EUROPEJSKIEJ RADY ARCHEOLOGICZNEJ W GDAŃSKU

Posted on 21 marca 2025

Już 27 marca rozpocznie się 26. Sympozjum Europejskiej Rady Archeologicznej. Jej członkowie oraz specjaliści z całej Europy zgromadzą się, aby przez dwa dni rozmawiać o przyszłości dokumentacji archeologicznej i archiwów w dobie cyfryzacji. Współorganizatorami wydarzenia są Narodowy Instytut Dziedzictwa, Muzeum Archeologiczne w Gdańsku oraz Muzeum Gdańska, które jest gospodarzem sympozjum. Wydarzenie objęte jest patronatem polskiej prezydencji w Radzie UE.

Europejska Rada Archeologiczna i jej misja

Europejska Rada Archeologiczna (EAC) to organizacja zrzeszająca przedstawicieli instytucji odpowiedzialnych za zarządzanie dziedzictwem archeologicznym z 32 krajów Europy. Jej działalność koncentruje się na ujednocnianiu standardów badań archeologicznych i zarządzania dziedzictwem archeologicznym, a także na zwiększaniu jego dostępności dla społeczeństwa. EAC organizuje **coroczne sympozja**, które są okazją do wymiany doświadczeń oraz dyskusji na temat przyszłości dziedzictwa archeologicznego w Europie.

26. Sympozjum EAC w Gdańsku

Tegoroczne sympozjum odbędzie się w **Gdańsku** pod hasłem "**Życie po życiu archiwów archeologicznych – dostępność i ponowne wykorzystanie zbiorów archeologicznych w zarządzaniu dziedzictwem**". Organizatorami wydarzenia są Narodowy Instytut Dziedzictwa, Muzeum Archeologiczne w Gdańsku oraz Muzeum Gdańska, które jest gospodarzem konferencji. Sympozjum odbywa się pod patronatem Polskiej Prezydencji w Radzie Unii Europejskiej.

Spotkanie obejmie **trzy sesje** tematyczne, w ramach których zaprezentowanych zostanie **17 wystąpień ekspertów** z całej Europy. Ich celem jest analiza wyzwań związanych z **zarządzaniem kolekcjami i archiwami archeologicznymi** oraz prezentacja innowacyjnych rozwiązań ułatwiających ponowne wykorzystanie danych zgromadzonych w trakcie badań.

SESJA 1: Dane archeologiczne zgodne z zasadą FAIR

Pierwsza sesja, prowadzona przez dr. Davida Nováka, skupi się na zasadach **FAIR (Findable, Accessible, Interoperable, Reusable)** w zarządzaniu danymi archeologicznymi. Julian Hollaender, Christin Keller i Philipp von Rummel, przedstawią działania konsorcjum **NFDI4Objects** na rzecz skutecznego zarządzania danymi badawczymi. Wystąpienie skupi się na wyzwaniach związanych z rozwijaniem infrastruktury cyfrowej umożliwiającej długoterminowe przechowywanie i ponowne wykorzystanie danych z badań nad obiektami historycznymi.

Następnie zaprezentowane zostaną działania Landesamt für Denkmalpflege im Regierungspräsidium Stuttgart (LAD-BW) w zakresie **zarządzania cyfrową dokumentacją** z wykopalisk archeologicznych w Badenii-Wirtembergii. Prelegenci, Anna-Marie Dürr, Jonas Abele, Marco Schrickel, Steffen Berger i Julian Hollaender, omówią rozwiązania związane z długoterminowym przechowywaniem oraz standaryzacją danych pochodzących z nawet **300 badań rocznie**.

A jak standaryzować dane dotyczące **próbek archeologicznych** i archeometrycznych? Na to pytanie odpowiedzą Yiu-Kang Hsu, Thomas Stöllner, Ingolf Löffler, Jan Sessing i Rorie Edmunds, prezentując działania Deutsches Bergbau-Museum Bochum w zakresie wdrażania systemu IGSN ID (International Generic Sample Number).

Doświadczenie węgierskie w stosowaniu zasady FAIR przedstawią Gabor Viragos i Attila Kreiter. Głównym tematem będzie Hungarian Archaeology Database, internetowa baza danych tworzona przez Hungarian National Museum Public Collection Centre. Baza ta ma na celu gromadzenie i udostępnianie informacji o **wszystkich zarejestrowanych stanowiskach archeologicznych** na Węgrzech, w tym metadanych, dokumentacji terenowej oraz raportów naukowych.

Jen Parker Wooding i Amanda Forster omówią projekt **Dig Digital**, który miał na celu opracowanie metodologii cyfrowego archiwizowania danych oraz wdrożenie jej w Wielkiej Brytanii. Prelegentki zaprezentują Toolkit Dig Digital – profesjonalny zestaw **narzędzi, wytycznych i zasobów** edukacyjnych wspierających zarządzanie danymi zgodnie z zasadą FAIR.

SESJA 2: Jak maksymalnie wykorzystać fizyczne archiwa archeologiczne?

Pod przewodnictwem Kaat De Langhe omówione zostaną wyzwania związane z przechowywaniem i udostępnianiem zbiorów archeologicznych.

Peter McKeague z Historic Environment Scotland (HES) omówi wyzwania i możliwości związane z archiwizacją oraz udostępnianiem danych o **szkockim dziedzictwie morskim**. Szczególną uwagę zwróci na wykorzystanie nowoczesnych technologii, w tym tworzenie modeli 3D, które mogą znacząco zwiększyć zaangażowanie społeczne i poprawić dostęp do treści online.

Rachel Barrett opowie jak Irlandia poradziła sobie z brakiem ujednoczonych wytycznych dotyczących **przechowywania dokumentacji z wykopalisk**. Podobnymi doświadczeniami podzielią się Ármann Guðmundsson i Hrönn Konráðsdóttir z National Museum of Iceland. W tym kraju pierwsze **standardy baz danych** wprowadzono dopiero około 10 lat temu.

Nathalie Vossen omówi wyniki 10-letniego **monitoringu dostępności magazynów archeologicznych** w Holandii. Zgodnie z Dutch Heritage Act, każda prowincja musi przechowywać znaleziska archeologiczne oraz dokumentację wykopaliskową w warunkach zapewniających ich długoterminowe zachowanie i dostępność.

W Belgii z kolei wprowadzono **"immovable heritage depots"**, które przechowują obiekty usunięte z pierwotnych lokalizacji. Wystąpienie Lien Lombaert i Lieselotte Desnerck skupi się na wyzwaniach związanych z zachowaniem ich kontekstu historycznego oraz skutecznym udostępnianiem dziedzictwa społeczeństwu.

Prelekcja Sophie Denoël i Claire Goffioul będzie dotyczyła nowoczesnego zarządzania archiwami archeologicznymi w Walonii, które mierzy się z **wyzwaniami klimatycznymi**, zmianami prawnymi oraz transformacją cyfrową. Szczególna uwaga poświęcona zostanie katastrofalnym powodziom z 2021 roku.

SESJA 3: Poza archeologią – wartość archiwów archeologicznych

Trzecia sesja, prowadzona przez Adriana Oliviera, skupi się na interdyscyplinarnym wykorzystaniu archiwów archeologicznych. Agnieszka Oniszcuk z Narodowego Instytutu Dziedzictwa zaproponuje model integracji lokalnych mieszkańców wokół dziedzictwa archeologicznego. Barney Sloane wskaże, jak kwerendy archiwalne mogą przyczynić się do **badań nad ewolucją człowieka**, chorobami i bioróżnorodnością. Paulina Florjanowicz z Narodowego Instytutu Muzeów zaprezentuje z kolei znaczenie **historycznych decyzji politycznych** dla współczesnej ochrony dziedzictwa.

Transport Infrastructure Ireland od 2001 roku nadzorowało ponad 2 000 badań archeologicznych realizowanych w ramach budowy infrastruktury dróg. Prezentacja Jamesa Eogana skupi się na inicjatywie, w ramach której udostępniono ponad **2 600 raportów z wykopalisk**, skany 3D, dane geofizyczne oraz publikacje naukowe.

Przedstawiciele The Discovery Program opowiedzą o projekcie 5Dculture, realizowanym przez 24 miesiące z udziałem dwunastu partnerów z sektorów dziedzictwa kulturowego, muzealnictwa i mody. Miał on na celu zwiększenie wykorzystania **zasobów 3D w edukacji, turystyce i sektorach kreatywnych**.

Symposium zakończy prezentacja Jiri'ego Ungera, Martina Kostala, Jiri'ego Kosty którzy pokażą, jak wykorzystać archiwa archeologiczne w **cyfrowym storytellingu**. Prezentacja skupi się na przekształcaniu statycznych materiałów archiwalnych w dynamiczne i angażujące narzędzia edukacyjne.

[Program wydarzenia](#)

[Księga abstraktów](#)

Więcej na temat Europejskiej Rady Archeologicznej, jej działalności oraz poprzednich sympozjów znajdziesz [tutaj](#).

Podsumowanie – nowe wyzwania i kierunki rozwoju

Symposium w Gdańsku stanowi wyjątkową okazję do omówienia przyszłości archiwów archeologicznych i ich roli w badaniach, edukacji oraz zarządzaniu dziedzictwem. Współczesne technologie, od cyfryzacji po modelowanie 3D, otwierają nowe możliwości dla naukowców, muzealników i społeczności lokalnych. Tegoroczne spotkanie EAC pomoże w wypracowaniu wspólnych standardów i metodologii, które uczynią archeologiczne archiwa bardziej dostępnymi i użytecznymi w różnych obszarach życia społecznego.

Organizacja 26. Symposium Europejskiej Rady Archeologicznej finansowana jest ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

Współorganizatorami wydarzenia są Narodowy Instytut Dziedzictwa, Muzeum Archeologiczne w Gdańsku oraz Muzeum Gdańska. Wydarzenie objęte jest patronatem polskiej prezydencji w Radzie UE.